

супутнього обладнання результат буде аналогічний: доходи держави зростуть, як експортні, так і податкові.

Крім оцінених показників, збільшення встановленої потужності стане драйвером розвитку місцевого виробництва. Крім залучення місцевої промисловості та нарощування грошових потоків у ній, доступна електроенергія підвищує інвестиційну привабливість регіону і держави. Створення особливої економічної зони з пільговими податковими режимами підсилює можливість для розміщення там нових підприємств як вторинного, так і третинного секторів. Таким чином, важливий компонент ВВП – інвестиції, зростатимуть, а тому інвестиційні проєкти будуть реалізовуватися, провокуючи ще більше економічне зростання

Серед інших соціально-економічних ефектів можна виокремити розвиток науки і технологій, що безпосередньо впливає на науково-технічний потенціал усієї національної економіки. Не менш важливим результатом буде підвищення енергетичної безпеки держави за рахунок зниження залежності від вуглеводнів, ціни на які волатильні, особливо в поточних умовах політичної та економічної невизначеності. Згідно з теорією довгострокових циклів Кондратьєва, саме накопичений НТП буде базою для забезпечення розвитку економіки на фазах поживавлення і чистого зростання, оскільки інвестиції спрямовуватимуться не в технологічну гілку НТП, а в конструкторську.

Формування організаційної структури для координації розробки і виробництва енергетичного устаткування для ефективно працюючого енергомашинобудівного сектора із залученням профільних науково-дослідних установ та закладів вищої освіти посилюватиме науково-технічний та інноваційний розвиток економіки країни. Це забезпечить більш ефективне використання наявних кадрових, матеріальних і фінансових ресурсів при створенні енергетичного обладнання нового покоління та дасть змогу наростити експортний потенціал шляхом збільшення в ньому частки наукомісткої високотехнологічної продукції.

Крім того, сегмент кабельно-дротової продукції може ефективно виконувати європейські вимоги щодо "зеленого переходу", забезпечуючи, наприклад, потребу в пилогазоочисному обладнанні.

РЕЦИКЛІНГ ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В. С. РАДІОНОВ, аспірант кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

Сьогодні, в багатьох відносинах, акцент зсунутий в бік відмови від «зеленої повестки» та альтернативної енергетики через неспроможність існуючих технологічних рішень замінити традиційні вуглеводневі джерела енергії. Безумовно, з точки зору впливу на екологію, використання вуглеводнів як джерел енергії є переважаючим, але в той же час генерація відходів у

неенергетичних галузях та домашніх господарствах також є значущим фактором впливу на екологічну ситуацію.

Проблема сталого розвитку регіону розширює вплив людини на навколишнє середовище та підсилює використання природно-сировинної бази, що породжує проблему раціонального використання вторинних ресурсів. Основними джерелами таких ресурсів є відходи виробництва і споживання. Незважаючи на те, що тверді відходи (ТВ) є джерелом забруднення довкілля, вони також можуть слугувати джерелом вторинних ресурсів, сприяючи регіональному ресурсозабезпеченню.

Рециклінг ТВ може вирішити кілька проблем одночасно. З одного боку, це сприяє зменшенню кількості відходів, які негативно впливають на довкілля, а з іншого – це можливість скоротити витрати первинних сировин та збільшити можливості компенсації витрат енергії. Переробка, як повторне використання сировини та матеріалів, досить детально вивчена, і існує значна кількість підходів до організації самого процесу, включаючи напрямки, які приносять дохід.

Дослідження категорійного апарату поняття «рециклінг» дозволило визначити, що в самому загальному вигляді це процес повторного використання сировини та матеріалів, тобто їх повернення у повторне використання. Однак цей процес досить складний, включає багато етапів (від сортування відходів, повернення вторинних ресурсів у виробничий цикл до утилізації тих компонентів, які не можуть бути використані) та напрямків. Незважаючи на складність і різноплановість різних видів рециклінгу, його основною метою є ефективне використання відходів для створення нового продукту. У рамках скорочення обсягів утворення відходів, повторне використання відходів та використання їх як вторинної сировини, регулювання процесу обробки відходів має спрямовуватися на створення суспільства, орієнтованого на ресурсозбереження та розвиток економіки, який дозволяє забезпечити охорону навколишнього середовища та стимулює наукові дослідження в цій області. Ефективність використання відходів обумовлена як економічними (використання відходів дешевше, ніж видобуток та обробка сировини), так і екологічними (позитивний вплив на екосистему та оточуюче середовище) аспектами.

У загальному вигляді класифікацію процесів повторного використання ресурсів можна представити так:

- Рециклінг сировини – це переробка (регенерація), відновлення сировини за допомогою хімічних реакцій та процесів;
- Термічний рециклінг – в процесах промислового виробництва це часто отримання енергії, одержуваної при спалюванні відходів;
- Рециклінг матеріалів – форма відновлення вихідної сировини за допомогою механічної переробки відходів та направлення отриманих корисних компонентів у процеси виробництва нових продуктів;
- Органічний рециклінг – використовується для переробки біорозкладаючих відходів за допомогою природних біологічних процесів (зазвичай, компостування). Як продукт розкладання отримують горючі гази та

органічні речовини для використання в виробництві сільськогосподарської продукції.

Незважаючи на значне просування в використанні технологій переробки відходів, вітчизняна практика все ще відзначається накопичувальною моделлю у поводженні з відходами та широким використанням полігонів для їх захоронення (загальна площа полігонів для захоронення становить 9 тис. га, це 6 тисяч сміттєзвалищ та полігонів; в Україні нараховується 256 переповнених полігонів, а 1347 сміттєзвалищ не відповідають екологічним нормам безпеки [1]). Однак ресурсний потенціал відходів вітчизняної індустрії матеріального виробництва, особливо з урахуванням накопичення за попередні періоди, виявляється досить значущим. За оцінками фахівців, щорічно на сміттєзвалища України потрапляє 94% побутових відходів. В той же час лише 5% відходів піддається переробці. Залишається 1%, який піддається спалюванню [2]. Трагедія українських сміттєзвалищ полягає в серйозних проблемах управління та обробки відходів в країні. Основні аспекти цієї трагедії включають:

Накопичення відходів: значна частина сміття в Україні відправляється на сміттєзвалища, де воно накопичується без належної переробки чи утилізації.

Екологічні наслідки: сміттєзвалища негативно впливають на навколишнє середовище. Розкладання відходів призводить до утворення шкідливих газів та речовин, що забруднюють ґрунт і водні ресурси.

Невідповідність екологічним стандартам: багато сміттєзвалищ в Україні не відповідають екологічним стандартам та нормам безпеки, що призводить до серйозних проблем для здоров'я людей та екосистеми.

Низький рівень переробки: лише невелика частина відходів піддається переробці, що свідчить про неефективність системи управління відходами та недостатні інвестиції у відновлювальні технології.

Надмірне використання сміттєзвалищ: широке використання сміттєзвалищ як методу обробки відходів є неефективним та небезпечним для навколишнього середовища.

Для вирішення цієї трагедії необхідно вдосконалювати систему управління відходами, збільшувати обсяги переробки та впроваджувати сучасні технології в управління відходами. Крім того, важливо звертати увагу громадськості на необхідність екологічної свідомості та відповідального ставлення до відходів. Таким чином, існує кілька перешкод на шляху використання відходів як вторинних матеріальних ресурсів: недостатність і недосконалість законодавчої і нормативно-правової бази; відсутність достатніх економічних стимулів для збору та переробки великої кількості відходів; недосконалість інструментів регулювання; недоопрацьованість практики збору і видалення ТВ; недостатня участь малого і середнього бізнесу; недосконалість інфраструктури збору і переробки промислової продукції; недостатнє інформаційне забезпечення.

Раціональне використання ресурсів стає критично важливим для забезпечення суспільного виробництва ресурсами. На шляху до цієї мети важливо подолати зазначені перешкоди та розвинути ефективні стратегії управління відходами.

Список використаних джерел:

1. Трагедія українських сміттєзвалищ. URL: <https://vtorma.ua/ru/utilizatsiya-musora-na-poligonah-tbo/>
2. Цифра вражає: скільки відходів попадає на звалища в Україні. URL: https://trends.24tv.ua/ru/cifra-vpechatljaet-skolko-othodov-ukraine-popadaet-svalki_n1796477

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В. І. ТРОЯН, доктор філософії, ст. вик.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

24 лютого 2022 року історія українського державотворення кардинально змінила свій хід, у зв'язку з повномасштабною військовою агресією Російської Федерації проти України. Це викликало відповідну реакцію з боку органів публічної влади та глави Української держави зокрема. Запровадження в Україні воєнного стану змінило функціонування та розвиток суспільних відносин в усіх сферах суспільного життя. І пересічні громадяни, і представники громадськості, і публічна адміністрація – усі мобілізувалися для протидії ворогу [1].

Разом з тим, особливу відповідальність за таких умов було покладено на органи державної влади та місцевого самоврядування, що представляють інтереси відповідних територіальних громад. Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», органи місцевого самоврядування і далі здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України. Військове командування разом із Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування має забезпечити передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи й повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави [2].

Незважаючи на воєнний стан, більшість реформ, що мають місце в Україні, так чи інакше продовжили свій розвиток у напрямку європейської інтеграції. Це стосується і територіальної реформи та реформи місцевого самоврядування. Основним її змістом є децентралізація влади та формування об'єднаних територіальних громад, як основних суб'єктів місцевого самоврядування, а також створення передумов для їх самодостатнього та економічно ефективного розвитку.

З метою забезпечення реалізації територіальними громадами зазначених повноважень в Україні було започатковано муніципальну та територіальну реформи. Зокрема, 1 квітня 2014 року було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [3].

Сьогодні в Україні завершено формування трирівневої системи адміністративного устрою, що складається з регіонів (їх – 27 (області, АРК, міста Київ та Севастополь), районів (де-юре в Україні 140 районів, бо 14 районів у АР